

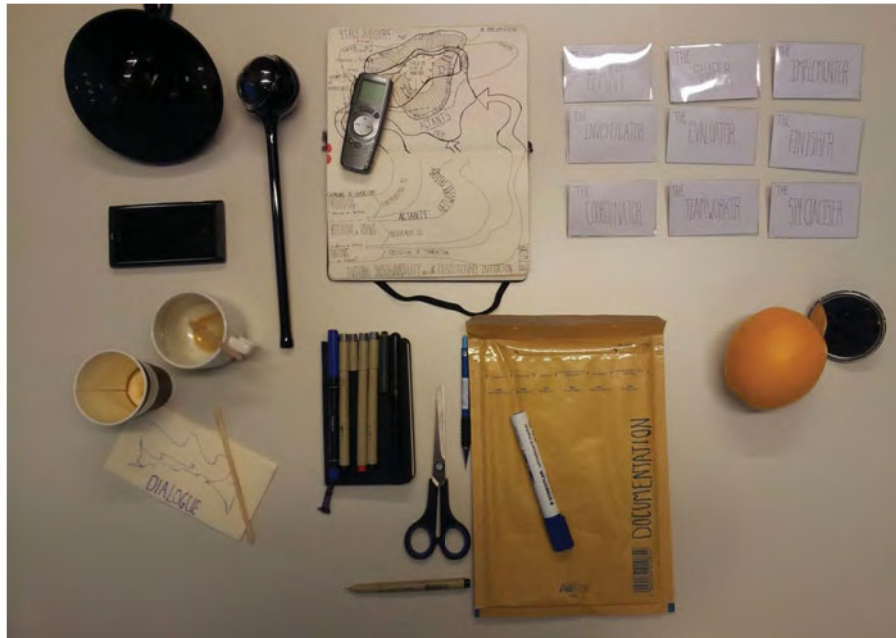
KOKEMUKSELLINEN OPPIMINEN KESTÄVÄSSÄ GASTRONOMIASSA – NELJÄ PERUSVAATIMUSTA OPISKELUTAITOJEN OMAKSUMISELLE

Minna Junttila & Simon Kay-Jones

Syksystä 2014 Jyväskylän restonomikoulutuksen ruokaopinnoissa on keskitytty kestävään gastronomiaan. Alan monialaisuus ja kompleksisuus vaatii kokonaisvaltaista ajattelua ja systeemien ymmärtämistä, oppijan aktivoimista sekä koulutuksen ja ruokajärjestelmän eri toimijoiden tiivistä vuoropuhelua. Koulutuksen sisältömuutokset johtivat uusiin pedagogisiin valintoihin ja ratkaisu löytyi kokemuksellisesta oppimisesta. Pedagogisen kokeilun tavoitteena oli varmistaa ensimmäisen vuoden opiskelijoiden opinnoissa tarvittavien taitojen harjoittelu ja käyttöönotto. (Francis ym.. 2011, Lieblein ym.. 2012, Junttila 2013)

Lähdimme pohtimaan, kuinka kehittää alkavan opiskelijan 'oppimaan oppimista' kokemuksen kautta, harjoittelemalla samalla myöhemmin opinnoissa tarvittavia keskeisiä taitoja. Tutkimme Kolbin (1984) teoriaa oppimissyklistä ja Vygotskyn (1980) ajatuksia lähikehityksen vyöhykkeestä, tiedollisen toiminnan alueesta, jolla oppija pystyy toimimaan pätevän ohjaaja tuen avulla. Meistä tuntui, että yhdistämällä näitä kahta teoriaa, pääsisimme parhaiten tuloksiin. Niinpä yhdistimme Kolbin vaiheittaisen oppimisen (taustakokemukset ja osaaminen – oppimiskokemus – synteesi) Vygotskyn ajatuksiin sosiaalisen vuorovaikutuksen merkityksestä (keskeisenä vertaisoppiminen ja tilankäyttö). Näin päädyimme yhdistämään oppimistilanteeseen kolme ulottuvuutta: tehtävässä syklisesti eteneminen (Kolb), oppimisympäristö ja siinä toimiminen (Vygotsky) ja kolmantena vielä sisällön käsittely harjoitellen kokemuksellisessa oppimisessa tarvittavia keskeisiä taitoja.

Sovelsimme työskentelytapana luovien alojen studiokulttuuria, joka korostaa luovuutta, yhteisöä ja sitoutumista. Keskeisenä on tehtävässä vähitellen eteneminen, dialogi, reflektointi ja yksilön kehittyminen ryhmässä. Opiskelijaryhmä eteni annetussa suunnittelutehtävässä viikoittain, joka viikko tehtävää työstiin harjoitellen samalla yhtä valituista kuudesta taidosta: havainnointi, dialogi, dokumentaatio, viestintä, tiimityöskentely, reflektio.

Kuva 1. (skills) Keskeistä oppimiselle: rakenne, dialogi, tehtävän "omistaminen", oppimisympäristö

Viikoittaisen studiosession rakenne oli aina sama:

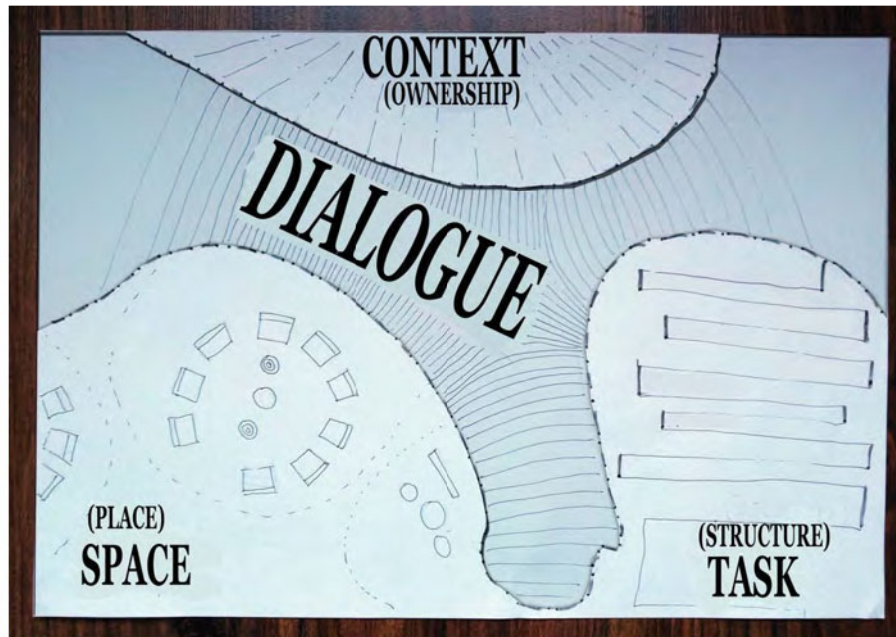
- Linkki: linkki edelliseen viikkoon
- Näyteikkuna: ideoita nopeatempoisesti PechaKucha-muodossa
- Maistiainen: aloitusaktiviteetti johdatuksena päivän tehtävään
- Päivän tehtävä: ryhmätyöpaja harjoitellen viikon taitoa
- Esitys: päivän tuotosten esittely ja reflektointi
- Synteesi: yhteenveto ja linkki seuraavan viikon teemaan

Olosuhteet ja ajoitus auttoivat meitä pedagogisessa kokeilussamme. Työskentelimme ensimmäisen vuoden opiskelijoiden kanssa, heillä ei vielä ollut aiempaa kokemusta korkeakouluopiskelusta ja he olivat vastaanottavaisia uusille menetelmille. Olimme myös juuri muuttaneet uusiin tiloihin ja ottaneet käyttöön uuden opetussuunnitelman. Koimme muutoksen mahdollisuutena

tehdä jotain aiemmasta poiketen, meillä oli mahdollisuus yhdessä opiskelijoiden kanssa luoda uusia käytänteitä ja ottaa tilat haltuumme.

Tavoitteena oli siis harjoitella ja ottaa käyttöön opinnoissa tarvittavia taitoja, prosessi kuitenkin antoi meille enemmän. Se toi esiin neljä perusvaatimusta valitsemiemme taitojen oppimiselle.

- Huomasimme, että rakenne auttaa: viikoittaisen työskentelyn rakenne oli sama, viikot linkitettiin toisiinsa. Opiskelijoille oli tärkeää, motivoivaa ja itseluottamusta kasvattavaa nähdä osaamisensa karttuvan. Jatkossa kannattaa luoda yhteyksiä myös muihin samaan aikaan tapahtuviin opintojaksoihin (esim. Viestintä tai Osaajana kehittyminen).
- Dialogi on keskiössä: oppijan tiellä itseohjautuvuuteen arvioinnin eri muodot, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, tiedonhankinta- ja argumentointitaidot ovat erittäin keskeisiä. Oppimisilmapiirille on tärkeää, että yhdessä työskentelyn säännöistä osataan neuvotella ja omaan oppimiseen sitoudutaan asettamalla omalle oppimiselle tavoitteet.
- Oppijan pitää tuntee tehtävä omakseen: edellytyksenä motivaation säilymiselle on se, että vastuu oppimisprosessista ja sen sisällöstä annetaan oppijalle. Ilmapiirin ja oppimisprosessin pitää olla sellainen, että oppijalla on turvallinen olo kokeilla ja epäonnistuaakin. Perinteiseen opettamiseen tottuneelle kouluttajalle tämä voi tosin tuntua vaaralliselta, mutta se on edellytys hyvälle tuloksille. Syväoppimiseen päästäkseen oppijan pitäisi pystyä hyödyntämään studiotyöskentelyn ryhmätyöprojekti jossain yksilötehtävässä.
- Oppimisympäristöllä on merkitystä: rennommat positiiviset oppimisympäristöt motivoivat ja inspiroivat oppijaa. Tarvitaan uudenlaisia joustavia ympäristöjä vaikkapa yhteiskehittämiseen, uudet virikkeet inspiroivat, parantavat työskentelyilmapiiriä ja edistävät dialogia.

Kuva 2. (dialogue) Kuusi studiosessiota, kuusi harjoiteltavaa opiskelutaitoa

Pedagoginen kokeilu oli haastava mutta innostava, se vakuutti kokemuksellisen oppimisen soveltuvuudesta tälle alalle ja korkeakouluopiskeluun. Jo edellä mainittujen jatkokehittämis ehdotusten lisäksi on hyvä pitää mielessä seuraavat seikat: tehtävien sisällön pitää olla relevantti kaikille opiskelijoille, ryhmäkoko ei saa kasvaa liikaa ja uuteen pedagogiikkaan lähtevillä opettajilla tulee olla tarpeeksi aikaa jakaa kokemuksiaan ja reflektoida kokemaansa.

- Uuden pedagogiikan käyttöönotto – kokemuksellinen oppiminen
- 1. vuoden restonomiopiskelijat – tarvittavien opiskelutaitojen omaksuminen
- Studiokulttuurin soveltaminen
- Onnistumiselle on neljä perusvaatimusta: rakenne, dialogi, tehtävän 'omistaminen', oppimisympäristö

LÄHTEET

Francis, C., Jordan, N., Porter, P., Breland, T.A., Lieblein, G., Salomonsson, L., Sriskandarajah, N., Wiedenhoef, M., De Haan, R., Braden, I. & Langer, V. 2011. Innovative Education in Agroecology: Experiential Learning for a Sustainable Agriculture. *Critical Reviews in Plant Sciences*, 1–2(30), 226–237.

Junttila, M. 2014. Developing Specialisation in Sustainable Gastronomy as Part of Bachelor Studies. Case: JAMK University of Applied Sciences, Finland. Master's Thesis. Pollenzo: Università degli Studi di Scienze Gastronomiche.

Kolb, D. A. 1984. *Experiential Learning experience as a source of learning and development*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall.

Lieblein, G., Breland, T. A., Francis, C. & Østergaard, E. 2012. Agroecology Education: Action-oriented Learning and Research. *The Journal of Agricultural Education and Extension*, 18:1, 27–40. Viitattu 14.12.2013. <http://dx.doi.org/10.1080/1389224X.2012.638781>

Vygotsky, L. S. 1980. *Mind in Society*. Cambridge, MA: Harvard University Press.